

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

**Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος Πολιτεία 519B - 520A**

Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἰκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴ ἀναβάντες ἰκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χειρὸν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλη τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν.

A1. Από το κείμενο που σας δίνεται να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «Τί δέ; ... ὃ νῦν ἐπιτρέπεται».

Μονάδες 10

B1. «τὸ ἀγαθόν»: Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο του ὄρου και να αναφέρετε τις λέξεις που χρησιμοποιεῖ ο Πλάτωνας για να χαρακτηρίσει τη φύση του και να καταδείξει την πορεία του προς αυτό.

Μονάδες 15

B2. Να αναφέρετε τους σκοπούς του νόμου ὅπως παρουσιάζονται στην Πολιτεία «ὅτι νόμῳ... ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως» και στο μεταφρασμένο απόσπασμα από τον Πρωταγόρα. Επίσης να

παρουσιάσετε τα μέσα που χρησιμοποιεί για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί.

Και όταν πια φύγουν αυτοί [δηλ. οι νέοι άνδρες] από τους δασκάλους, η πόλη, με τη σειρά της, τους αναγκάζει να μάθουν τους νόμους και να ζουν σύμφωνα με αυτούς, ώστε να μην ενεργούν από μόνοι τους και όπως νομίζουν οι ίδιοι [...]. Έτσι, και η πόλη, υπογραμμίζοντας τους νόμους, αυτά τα επινοήματα των καλών, παλαιῶν νομοθετῶν, αναγκάζει και όσους ασκούν ένα αξίωμα και όσους άρχονται να συμμορφώνονται με αυτούς. Εκείνος δε ο οποίος τους παραβαίνει, υφίσταται κυρώσεις και οι κυρώσεις αυτές ονομάζονται, και σε σας εδώ [δηλ. στην Αθήνα] και σε πολλά άλλα μέρη, εὐθύνες, λες και η δικαιοσύνη ξαναβάζει [τον παραβάτη] στην ευθεία. Ενώ λοιπόν είναι τόσο μεγάλη η προσπάθεια που καταβάλλεται για την αρετή και στο ιδιωτικό και στο δημόσιο επίπεδο, εσύ Σωκράτη εκπλήττεσαι και απορείς αν η αρετή είναι διδακτή; Το εκπληκτικό όμως θα ήταν μάλλον το να μην μπορεί να διδαχθεί η αρετή.

Μονάδες 15

B3. α) Να αναφέρετε τις απόψεις περί δικαιοσύνης του Γλαύκωνα και του Σωκράτη όπως διατυπώνονται στην Πλατωνική Πολιτεία.

β) Να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο στις φαύλες πολιτείες γίνεται η μετάβαση από τη Δημοκρατία στην Τυραννίδα και να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά του τυραννικού ανθρώπου.

Μονάδες 10

B4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας μία λέξη του κειμένου ετυμολογικά

συγγενή: ζωτικός, εξήγηση, αντίφαση, αληθής, σκοπός.

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο
Ξενοφώντας Ἑλληνικά 7, 5, 26-27

Τούτων δέ πραχθέντων τούναντίον ἐγενένητο οὐ
ἐνόμισαν πάντες ἄνθρωποι ἕσσεσθαι. Συνεληλυθυίας
γάρ σχεδόν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καί ἀντιτεταγμένων,
οὐδείς ἦν ὅστις οὐκ ᾔετο, εἰ μάχη ἕσοιτο, τοὺς μὲν
κρατήσαντας ἄρξιν, τοὺς δέ κρατηθέντας ὑπηκόους
ἕσσεσθαι· ὁ δέ θεός οὕτως ἐποίησεν ὥστε ἀμφοτέροι μὲν
τροπαῖον ὡς νενικηκότες ἐστήσαντο, τοὺς δέ
ἰσταμένους οὐδέτεροι ἐκώλυον, νεκρούς δέ ἀμφοτέροι
μὲν ὡς νενικηκότες ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν,
ἀμφοτέροι δέ ὡς ἠττημένοι ὑποσπόνδους
ἀπελάμβανον, νενικηκέναι δέ φάσκοντες ἑκάτεροι
οὔτε χώρα οὔτε πόλει οὔτ' ἄρχῃ οὐδέτεροι οὐδέν πλέον
ἔχοντες ἐφάνησαν ἢ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι.

τό τροπαῖον - τροπαῖον = μνημεῖο νίκης

ἑκάτερος = ὁ καθένας (ἀπὸ τοὺς δυο)

πλέον ἔχω = πλεονεκτώ

τοὺς νεκρούς ὑποσπόνδους ἀποδίδωμι = με ανακωχή δίνω τοὺς
νεκρούς για ταφή.

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά
ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ὅστις	:	γενική ενικού στο ίδιο γένος.
ἀπάσης	:	γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
πόλει	:	αιτιατική ενικού.
πλέον	:	αιτιατική πληθυντικού θηλυκού στον ίδιο βαθμό.
τούς κρατηθέντας	:	δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
συνεληλυθυίας	:	β' ενικό Προστακτικής Αορίστου β'.
ἀπέδοσαν	:	β' ενικό Οριστικής Αορίστου β'.
φάσκοντες	:	γ' πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα.
ἐφάνησαν	:	β' ενικό Προστακτικής Παθητικού Αορίστου β'.
ἔχοντες	:	γ' ενικό Ευκτικής Αορίστου β'.

Μονάδες 10

Γ3α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: ὡς νενικηκότες (το πρώτο), ὑποσπόνδους (το πρώτο), χώρα, ἔχοντες, τήν μάχην.

Μονάδες 5

Γ3β. Τούτων πραχθέντων: Να αναγνωριστεί συντακτικά η μετοχή και να τραπεί στην αντίστοιχη επιρρηματική δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Γ3γ. Ο εξαρτημένος υποθετικός λόγος να αναγνωριστεί και να τραπεί στον ευθύ: ... εἰ μάχη ἔσοιτο, τούς μὲν κρατήσαντας ἄρξειν, τούς δέ κρατηθέντας ὑπηκόους ἔσεσθαι.

Μονάδες 3

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00 πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΑΛΕΡΟΠΟΛΥΤΕΧΝΟΥ